

తైత్తిరీయోపనిషత్

౧. శీక్షావల్లీ

(తై.ఆ.౭-౧-౧)

ఓం శ్రీ గురుభ్యో నమః । హరిః ఓం ॥

ఓం శం నో మి॒త్రశ్శం॑ వ॒రుణః । శం నో భ॑వత్వర్త॒మా । శం న॒ ఇన్ద్రో బృ॒హస్ప॑తిః । శం నో
వి॒ష్ణురు॑రుక్ర॒మః । న॒మో బ్ర॑హ్మ॒ణే । నమ॑స్తే వాయో । త్వ॒మే॒వ ప్ర॑త్యక్షం బ్ర॒హ్మసి॑ । త్వ॒మే॒వ ప్ర॑త్యక్షం
బ్ర॒హ్మ వ॑దిష్యామి । ఋ॒తం వ॑దిష్యామి । స॒త్యం వ॑దిష్యామి । త॒స్మా॒దమ॑వతు । తద్వ॒క్తార॑మవతు ।
అ॒వతు॑ మామ్ । అ॒వతు॑ వ॒క్తారమ్॑ ॥

ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ॥ 1 ॥

శిక్షాశాస్త్రార్థసంగ్రహః

శీ॒క్షాం వ్యో॑భ్యాస్త్యామః । వర్ణ॒స్వరః॑ । మా॒త్రా బ॒లమ్ । సా॒మ స॒ంతానః॑ । ఇ॒త్తుక్తశ్శీ॒క్షాభ్యా॑యః ॥ 2 ॥

సంహితోపాసనమ్

స॒హ నౌ య॑శః । స॒హ నౌ బ్ర॑హ్మవర్చ॒సమ్ । అథా॑తస్సగ్గం॒హితా॑యా ఉ॒పని॑షదం వ్యో॑భ్యాస్త్యామః ।
ప॒ంచ॒స్ప॒ధిక॑రణే॒షు । అథి॑లోకమథి॒శ్వాతి॑షమథివిద్యమథిప్ర॒జమ॑ధ్యాత్తమ్ । తా మహా॑సగ్గం॒హితా
ఇ॒త్యాచ॑క్షతే । అథా॑భిలోకమ్ । పృథి॑వీ పూ॒ర్వరూ॒పమ్ । ద్వౌరు॑త్తరరూ॒పమ్ । ఆకా॑శస్స॒ర్థిః ॥ 3 ॥

వాయుస్సన్ధానమ్ | ఇత్యభిలోకమ్ | అథాభిజ్యోతిషమ్ | అగ్నిః పూర్వరూపమ్ | ఆదిత్య
 ఉత్తరరూపమ్ | ఆపస్సన్ధిః | వైద్యుతస్సన్ధానమ్ | ఇత్యభిజ్యోతిషమ్ | అథాభివిద్యమ్ |
 ఆచార్యః పూర్వరూపమ్ || 4 ||

అన్తైవాస్యత్తరరూపమ్ | విద్యా సన్ధిః | ప్రవచనగ్ం సన్ధానమ్ | ఇత్యభివిద్యమ్ | అథాభిప్రజమ్ |
 మాతా పూర్వరూపమ్ | పితృత్తరరూపమ్ | ప్రజా సన్ధిః | ప్రజననగ్ం సన్ధానమ్ | ఇత్యభిప్రజమ్ || 5 ||

అథాధ్యాత్మమ్ | అథరా హనుః పూర్వరూపమ్ | ఉత్తరాహనురుత్తరరూపమ్ | వాక్సన్ధిః | జిహ్వ
 సన్ధానమ్ | ఇత్యధ్యాత్మమ్ | ఇతీమామహాసగ్ంహితాః | య ఏవమేతా మహాసగ్ంహితా వ్యాభ్యాతా
 వేద | సద్దీయతే ప్రజయా ప్రశుభాః | బ్రహ్మవర్చసేనాన్నాద్యేన సువర్గ్యేణ లోకైన || 6 ||

మేధాది-సిద్ధ్యర్థా ఆవహంతీహోమ-మంత్రాః

యశ్శన్ధసామృషభో విశ్వరూపః | ఛన్దోభ్యోఽధ్యమృతౌధ్నంబభూవ |
 స మేన్ద్రో మేధయా స్పృణోతు | అమృతస్య దేవ ధారణో భూయాసమ్ |
 శరీరం మే విచర్షణమ్ | జిహ్వ మే మధుమత్తమా | కర్ణౌభ్యం భూర్విశ్రవమ్ |
 బ్రహ్మణః క్షోశోఽసి మేధయాఽపిహితః | శ్రుతం మే గోపాయ | ఆవహన్తి వితన్వోనా || 7 ||

కు॒ర్వో॒ణా చీ॑ర॒మాత్స॑నః । వా॒సాగ్ం॑సి మ॒మ గా॑వశ్చ । అ॒న్నపా॑నే చ స॒ర్వదా॑ । తతో॑ మే శ్రియ॒మావ॑హ ।
 లోమ॑శాం పశు॑భిస్సహ స్వాహా॑ ॥ ఆ॒మా య॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ వి॒మాఽఽయ॑న్తు
 బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ ప్ర॒మాఽఽయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥
 ద॒మాయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ శ॒మాయ॑న్తు బ్ర॒హ్మచా॑రిణః స్వాహా॑ ॥ 8 ॥

య॒శో జ॑నే॒ఽసా॑ని స్వాహా॑ ॥ శ్రే॒యాన్ వ॑స్యసో॒ఽసా॑ని స్వాహా॑ ॥ తం త్వో భగ॑ ప్రవి॒శాని॑ స్వాహా॑ ॥
 స మా భగ॑ ప్రవి॒శ స్వాహా॑ ॥ తస్మిన్ స॒హస్ర॑శాఖే । నిభ॑గా॒ఽహం త్వయి॑ మృజే॒ స్వాహా॑ ॥
 యథా॑ఽఽప్తః ప్రవ॑తా॒ఽఽయన్తి॑ । యథా॑ మాసా అహర్ద॒రమ్ । ఏ॒వం మాం బ్ర॒హ్మచా॑రిణః ।
 ధా॒తరా॑యన్తు స॒ర్వత॑స్వాహా॑ ॥ ప్ర॒తివే॑శోఽఽసి ప్ర॒మాభా॑హి ప్ర॒మాప॑ద్యస్వ ॥ 9 ॥

వ్యాఖ్యాతృపాసనమ్

భూర్భువస్సువ॒రితి॑ వా ఏ॒తాస్తే॑ వ్యా॒హృత॑యః । తాసా॑ముహ॒ష్టై తాం చ॑తుర్థిమ్ । మాహా॑చమస్యః
 ప్రవే॑దయతే । మహా॑ ఇతి॑ । తద్భ్ర॒హ్మ । స ఆత్మా॑ । అఙ్గాన్త॒న్యో దే॑వతాః ।
 భూరితి॑ వా అ॒యం లో॒కః । భువ॑ ఇత్వ॒న్తరి॑క్షమ్ । సువ॑రిత్యసా లో॒కః ॥ 10 ॥

మహా॑ ఇత్వాది॒త్యః । ఆది॑త్యేన॒ వాప స॑ర్వే లో॒కా మహీ॑యన్తే । భూరితి॑ వా అ॒గ్నిః । భువ॑ ఇతి॑ వా॒యః ।
 సువ॑రిత్యాది॒త్యః । మహా॑ ఇతి॑ చ॒న్ద్రమాః॑ । చ॒న్ద్రమ॑సా వాప స॑ర్వాణి జ్యోతీగ్ంషి మహీయన్తే । భూరితి॑
 వా ఋ॒చః । భువ॑ ఇతి॑ సా॒మాని॑ । సువ॑రితి॒ యజో॑గ్ంషి ॥ 11 ॥

మ॒హా॒ ఇ॒తి॒ బ్ర॒హ్మ॑ । బ్ర॒హ్మ॑ణో॒ వా॒వ స॒ర్వే॑ వే॒దా మ॒హీ॑య॒న్తే । భూ॒రి॒తి॒ వై ప్లా॒ణః । భు॒వ ఇ॒త్య॒ప్తా॒నః ।
సు॒వ॒రి॒తి॒ వ్యా॒నః । మ॒హా॒ ఇ॒త్య॒న్న॒మ్ ॥ అ॒న్నే॒న వా॒వ స॒ర్వే॑ ప్లా॒ణ మ॒హీ॑య॒న్తే ।
తా॒ వా ఏ॒తా॒శ్చ॒త॒ప్ర॒శ్చ॒తు॒ర్థా । చ॒త॒ప్ర॒శ్చ॒త॒స్తో వ్యా॒హృ॑త॒యః । తా॒ యో వే॒ద । స॒ వే॒ద బ్ర॒హ్మ॑ । స॒ర్వే॒ఽన్తైః
దే॒వా బ॒రి॒మా॒వహ॑న్తి ॥ 12 ॥

మనోమయత్యాది-గుణక-బ్రహ్మోపాసనయా స్వారాజ్య-సిద్ధిః

స॒ య॒ ఏ॒షోఽ॒న్తర॑హ్యదయ ఆ॒క్రా॒శః॑ । తస్మి॑న్నయం పు॒రు॒షో మ॒నోమ॑యః । అ॒మృ॒తో హి॒ర॒ణ్మ॑యః ।
అ॒న్తరే॑ణ తా॒లుకే॑ । య ఏ॒షస్త॑న ఇ॒వావ॑లమ్భతే ॥ సే॒న్ధ్యో॒నిః । యత్రా॒సా కే॒శాన్తో వి॒వర్త॑తే । వృ॒షాహ్య॑
శీర్ష॑కపాలే । భూ॒రిత్య॑గ్నో ప్ర॒తితి॑ష్ఠతి । భు॒వ ఇతి॑ వాయౌ ॥ 13॥

సు॒వ॒రిత్య॑దిత్యే । మహా॒ ఇతి॑ బ్ర॒హ్మ॑ణి । ఆ॒ష్టతి॑ స్వారో॒జ్యమ్ ॥ ఆ॒ష్టతి॑ మన॑స॒స్పతి॑మ్ ॥
వా॒క్ష్పతి॑శ్చక్ష॒ష్పతిః॑ । శ్రో॒త్రప॑తిర్వి॒జ్ఞాన॑పతిః । ఏ॒తత్తతో॑ భవతి । ఆ॒క్రా॒శశీ॑రం బ్ర॒హ్మ॑ ।
స॒త్యాత్మ॑ ప్రా॒ణా॒రామ॑ం మన॑ ఆన॒న్దమ్ ॥ శా॒న్తిస॑మృ॒ద్ధమ॑మృతమ్ ॥ ఇతి॑ ప్రాచీన యోగ్యోపా॒స్వ ॥ 14॥

పృథివ్యాద్యుపాధిక-పంచ-బ్రహ్మోపాసనమ్

పృ॒థి॒వ్య॒స్త॒రి॒క్షం॑ ద్యౌ॒ర్ది॒శో॑ఽవ॒స్త॒ర॒ది॒శాః॑ । అ॒గ్ని॒ర్వై॒య॒రో॒ది॒త్య॒శ్చ॒స్త॒మా॒ నక్ష॑త్రా॒ణి । ఆ॒ప॒ ఓ॒ష॒ధ॒యో
వ॒న॒స్ప॒త॒య॒ ఆ॒కా॒శ॒ ఆ॒త్మా । ఇ॒త్య॒ధి॒భూ॒తమ్ । అ॒ధా॒ధ్య॒త్నమ్ । ప్రా॒ణో వ్యో॒నోఽపా॑న ఉ॒దా॒న॒స్స॒మా॒నః॑ ।
చక్షు॒శ్శౌ॒త్రం మ॒నో వాక్ష్వ॑క్ । చ॒ర్మ॒మా॒గ్ంస॒గ్ స్నా॒వా॒స్థి మ॒జ్జా । ఏ॒తద॑భివి॒ధాయ॑ ఋ॒షిర॒వోచ॑త్ ।
పా॒జ్ఞం వా ఇ॒దగ్ం స॒ర్వమ్॑ ॥ పా॒జ్ఞే॒నైవ॑ పా॒జ్ఞగ్ం॑ స్మృ॒ణోతీ॑తి ॥ 15 ॥

ప్రణవోపాసనమ్

ఓమితి బ్రహ్మ । ఓమితీదగ్ం సర్వమ్ ॥ ఓమిత్యేతదనుకృతి హ స్మ వ అప్యో శ్రో వయేత్వాశ్రో వయన్తి ।
ఓమితి సామాని గాయన్తి । ఓగ్ం శోమితి శస్త్రాణి శగ్ంసన్తి । ఓమిత్యధ్వర్యుః ప్రతిగరం
ప్రతిగృణాతి । ఓమితి బ్రహ్మ ప్రసాతి । ఓమిత్యగ్నిహోత్రమనుజానాతి । ఓమితి బ్రాహ్మణః ప్రవక్ష్యన్సహ
బ్రహ్మోపాష్నవనీతి । బ్రహ్మోపాష్నోతి ॥ 16 ॥